

vergadering **C265**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 7 juni 2023

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanspreekpunten integriteit in Vlaamse sportclubs – 2081 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van grote sporttalenten – 2492 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebruik van snus in het voetbal – 2620 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het onderzoeksrapport 'Drop-out van sporttrainers bestudeerd vanuit het perspectief van de sportfederatie' – 2844 (2022-2023)	11

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanspreekpunten integriteit in Vlaamse sportclubs – 2081 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, Voetbal Vlaanderen heeft al zijn 1200 amateurclubs verplicht om tegen 1 juli 2023, de start van het nieuwe voetbalseizoen, een aanspreekpunt integriteit (API) te hebben. Een vertrouwenspersoon binnen de voetbalclub verlaagt de drempel om grensoverschrijdend gedrag te melden. Het is moeilijker om als speler naar een algemeen meldpunt van de federatie te stappen, dan om een persoon in vertrouwen te nemen die je kent van de sportclub. Voor sommige spelers zal het API nog steeds een te grote stap zijn, maar een API vergroot in elk geval de kans dat grensoverschrijdend gedrag wordt gemeld. Dat blijkt ook uit de cijfers. Het aantal meldingen binnen het amateurvoetbal is, samen met het aantal API's, sterk gestegen. Met stip op één staat het aantal meldingen van psychisch grensoverschrijdend gedrag, zoals racisme en discriminatie, gevolgd door fysiek en seksueel wangedrag.

In samenwerking met het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES) heeft Voetbal Vlaanderen al 700 API's opgeleid sinds het begin van dit seizoen. Het doel is om tegen de zomer bij alle 1200 amateurclubs in het voetbal een API te hebben. Voetbal Vlaanderen zit daarmee aan 60 procent sportclubs met een API. U zei het volgende hierover in de pers: "Elke sportfederatie kan een voorbeeld nemen aan onze voetbalclubs."

Hoe zit het met het aandeel club-API's bij andere sportfederaties in Vlaanderen? Zijn er nog federaties die rond de 60 procent of meer halen?

Waarom legt Voetbal Vlaanderen zichzelf zo'n verplichting op en andere federaties niet?

Waarom legt u zelf geen verplichting op aan alle erkende sportfederaties om op termijn in elke sportclub een API te voorzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben de afgelopen jaren serieuze stappen vooruit gezet op het vlak van het integriteitsbeleid binnen de sportsector. In vergelijking met enkele jaren geleden hebben we heel veel vooruitgang geboekt. Dat is omdat we met een stapsgewijze, doordachte aanpak te werk gaan. Ik juich elk initiatief op het terrein toe, maar ben wel behoedzaam om het overheidsbeleid doordacht te blijven uitrollen. Met extra verplichtingen moet je voorzichtig omspringen, zeker omdat het gaat om een sector die draait op vrijwilligers.

Sinds 2018 al werken we met de sportfederaties en het ICES samen om een integriteitsbeleid te voeren en aanspreekpunten integriteit te organiseren. In 2021 hebben we een bijkomende stap gezet: sindsdien is elke gesubsidieerde sportfederatie hiertoe decretaal verplicht. In 2022 optimaliseerden we nogmaals en wijzigden we de voorwaarden. Er worden nu drie erkenningsvoorwaarden opgelegd aan de sportfederaties en organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding. Ze moeten voorzien in gedragscodes, een handelingsprotocol en een aanspreekpunt integriteit. Voor de gesubsidieerde sportfederaties komen daar nog drie voorwaarden bij. Je hebt dus de laag erkenningsvoorwaarden en de laag subsidie. Ze moeten beschikken over een adviesorgaan dat het integriteitsbeleid evalueert, een onafhankelijk tuchtrechtelijk systeem hebben en

ze moeten een beleid ontwikkelen voor alle sporters en sportclubs rond preventie en hen ondersteunen om zelf een integriteitsbeleid te voeren. En vooral dat laatste is belangrijk in functie van uw specifieke vraag. Want sportfederaties moeten, zoals het in het decreet staat, hun sportclubs stimuleren om minstens te werken met gedragscodes, een handelingsprotocol en laagdrempelige aanspreekpersonen.

Het is natuurlijk altijd mogelijk om meer te doen. Voetbal Vlaanderen gaat, naast het verplichte stimuleringsbeleid, vrijwillig een stap verder en legt een harde verplichting op. Het is niet de enige federatie die dat doet. Ook de Vlaamse Atletiekliga, Basketbal Vlaanderen en de Gymnastiekfederatie Vlaanderen leggen deze verplichting op. Daarnaast zien we dat veel sportfederaties dit opnemen in het subsidiereglement voor clubs binnen de beleidsfocus jeugdsport. De jaarlijkse rapportering van de sportfederaties laat echter niet toe om snel een overzicht te maken van het aantal club-API's op federatieniveau.

We hebben in Vlaanderen meer dan 19.000 aangesloten sportclubs bij de Vlaamse sportfederaties en die kennen een grote heterogeniteit. Dat gaat van flink uit de kluiten gewassen clubs met een sterke organisatie en veel leden, tot en met de vriendenclub met een tiental leden. Het is dus zeer uiteenlopend. Het decreet regelt de werking van de sportfederaties. Zij zijn onze link naar het sportclubniveau, maar de sportclubs worden niet rechtstreeks gevat door het decreet. Daarom responsabiliseren we de sportfederaties om zelf te bepalen hoe ze daarmee omgaan en of ze laagdrempelige vertrouwenspersonen in hun clubs stimuleren of verplichten. Stimuleren is het minimum. Verplichten is op grond van eigen inzichten.

Als je federaties zou verplichten een API op clubniveau op te leggen, dan is er de vraag welke hefboom we hebben om dit te controleren. Gaan we federaties afrekenen via hun subsidie, wanneer enkele van hun clubs niet aan de verplichting voldoen? Moeten die clubs dan uit de federatie worden gezet? Welke impact heeft dat op de sportende leden? Dan rijst meteen ook de vraag naar de proportionaliteit. Wat zijn de baten, maar ook wat zijn de kosten die daarmee gepaard gaan?

Een verplichting kan eenvoudig klinken, maar in sommige gevallen zou dat ook minder positieve bijwerkingen kunnen hebben en onnodige planlast en last tout court voor onze kostbare vrijwilligers betekenen. We mogen ook zeker niet vergeten dat het gros van onze sportclubs draait op vrijwilligers en dus ook voor deze rol vrijwilligers moeten gezocht en gevonden worden. We moeten ze ook liefst enige vorm van opleiding en ondersteuning bieden. Je wilt dat immers degelijk organiseren. Heel veel respect voor de duizenden mensen die deze rol, maar ook vele andere verantwoordelijkheden als trainer, bestuurslid, scheidsrechter, seingever, noem maar op, opnemen. We vragen al veel van hen.

Tot slot wil ik nog meegeven dat we als Vlaamse sportsector met onze regelgeving en met de werking en aanpak bij de sportfederaties en sportclubs, zowel binnen Vlaanderen als op internationaal niveau, verder staan dan vele andere. Daar mogen we best trots op zijn, maar we moeten ons hoeden om de clubs te overladen. Andere sectoren hebben op het vlak van integriteit nog een hele achterstand in te halen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik ben de eerste om te zeggen dat het integriteitsbeleid in de sportsector grote stappen heeft gezet. Een doordachte aanpak is zeker nodig en u moet behoedzaam zijn met het verplichten. Maar het kan niet de bedoeling zijn dat de ene federatie zoveel meer inspanningen doet dan de andere. Daarom is het misschien een piste om per federatie een groeipad te voorzien, zodat iedereen meer op maat van de noden een inspanning kan leveren. Zo kan de regelgeving rond de API's meer vorm krijgen, dan bij sommigen het geval is.

U zegt dat u het niet zult verplichten, dat kan ik volgen, maar dat u de sportfederaties aanmoedigt om de sportclubs te stimuleren. Hoe moet ik dat zien? Is dat louter vriendelijk vragen? Het gaat toch over responsabilisering. Hoe kan dat naar de praktijk worden omgezet zodat het toch wat meer is dan vriendelijk vragen?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik sluit me graag aan bij het punt op zich, maar vooral bij het bejubelen van de grote stappen die zijn gezet. De sportsector was bij uitstek een sector die niet aan het handje liep als het ging over het uitschrijven van een beleid rond integriteit en grensoverschrijdend gedrag. Maar ze hebben heel vaak en heel verregaand eigen initiatief getoond, slag op slag. Dat mag zeker worden benadrukt.

API's op federatieniveau zijn één zaak. Ik begrijp de vraag van de collega naar API's op clubniveau. Nu, het feit is natuurlijk dat het kan. Het verplicht maken lijkt me, om de redenen die de minister aanhaalde, geen goede zaak. Club-API's zijn overal mogelijk en het is belangrijk om te onthouden dat we het hier inderdaad over vrijwilligers hebben. Ze moeten worden gevonden en opgeleid. Het is fantastisch dat mensen een rol als API willen opnemen, maar je kunt daar niemand toe dwingen. Het is een ongelooflijk belangrijke rol, dat doe je niet snel zomaar om het te kunnen afvinken. We moeten daar heel erg voor opletten. Heel wat federaties promoten het en ondersteunen clubs om een API op clubniveau op te richten. Dat is een goede zaak en we moeten dat zeker blijven ondersteunen.

Ik vraag me het volgende af. Het is natuurlijk één zaak om vanuit het parlement te vragen om dit op te leggen. Het lijkt me belangrijker om te gaan kijken wat er nog nodig is vanuit de sector zelf. Plant de sector, naar u weet minister, een evaluatie om de bekendheid van de federatie-API's na te gaan of om in kaart te brengen waar er nog vragen of leemtes zijn voor de nabije toekomst? Dan kunnen we daar antwoorden op formuleren.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik sluit me graag aan bij de twee vorige sprekers. In de vorige legislatuur zijn we begonnen met het debat over een veilige sportomgeving en tegen grensoverschrijdend gedrag. Een van de belangrijke pijlers die naar voren kwam waren de API's. Dat is een goede zaak. Los van de discussie die gevoerd wordt over het al dan niet verplichten, is het een goede zaak dat die worden uitgerold. Voetbal Vlaanderen levert goed werk. Maar structuur is één zaak, efficiëntie en effectiviteit zijn een andere zaak.

Mijn korte bijvraag is op welke manier u dit zult monitoren en opvolgen, minister. Misschien kan dit via een evaluatie, zoals de collega daarnet heeft aangehaald. Wat is de effectiviteit van die API's? Hoeveel mensen vinden hun weg daarnaartoe? Welke obstakels zijn er nog? Helpt dit effectief de drempel te verlagen voor hen die worden geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag, om de stap te zetten? Wanneer kunnen en mogen we daar meer informatie over verwachten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De extra inspanningen zijn gebaseerd op vrijwilligheid. We zijn het erover eens dat kleine sportfederaties verplichten om hetzelfde te doen als Voetbal Vlaanderen, niet proportioneel is.

Wat de evaluatie betreft doen we eigenlijk twee zaken die samenhangen met de schaal en de opdracht van de taak. De Vlaamse Sportfederatie (VSF) zorgt er zelf voor. Net vanuit de wetenschap dat sommige federaties klein zijn, hebben ze een poule ontwikkeld van vertrouwenspersonen. Verder werken we ondersteunend via het ICES, waar we serieuze inspanningen doen. We ondersteunen hen om op hun

beurt de sportfederaties te ondersteunen. Zij hebben tal van tools ter ondersteuning, bijvoorbeeld de toolkit grensoverschrijdend gedrag voor sportclubs. Die hebben zij uitgewerkt. Het bevat onder andere een stappenplan en de aanduiding van een laagdrempelig aanspreekpunt. Daarnaast zijn er nog de opleidingen tot club-API en de vorming 'sport met grenzen'. We zorgen er ook voor dat de rol van API regelmatig voor het voetlicht wordt geplaatst. VSF voerde een campagne daaromtrent en doorkruiste twaalf weken West-Vlaanderen met een televisieploeg van Focus-WTV. Dat hebt u misschien gezien. Een van die bijdragen gaat over de rol als API. Het gaat heel specifiek over een roeiclub die al vijf jaar, op aangeven van de federatie, met een API werkt. Het is een belangrijk voorbeeld van hoe onze federaties zelf met dat topic aan de slag gaan. Ze proberen de goede praktijken en de goede voorbeelden te communiceren en uit te dragen.

We voorzien het stimuleringsbeleid via het ICES, de partner die ons ondersteunt. Jaarlijks moeten de sportfederaties ook feedback geven over alle verplichtingen rond ethiek. Die evaluatie op jaarlijkse basis zit dus al vervat in onze concrete praxis.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik kan me in uw antwoord vinden. Een aanspreekpunt voor grensoverschrijdend gedrag, racisme en veel meer, blijft zeer belangrijk en moet maximaal worden gepromoot. Het is niet de bedoeling met deze vraag om de planlast erger te maken voor de clubs of om het vrijwilligers moeilijker te maken. We moeten het wel op de agenda blijven zetten. En, wie weet, komen we ooit tot een groeipad per federatie, waar men in de loop van een aantal jaren kan naar streven. Dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van grote sporttalenten
– 2492 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): De Belg Luca Brecel heeft snookergeschiedenis geschreven. Brecel won, als eerste Europeaan van het vasteland, het Wereldkampioenschap (WK) Snooker in het Engelse Sheffield, een glansprestatie die hem een grote cheque ter waarde van 500.000 pond en zeer veel bekendheid oplevert.

Die financiële weelde staat evenwel in contrast met de moeizame weg naar de top voor Brecel. Zo leek zijn carrière al op zeer jonge leeftijd beëindigd te worden door een gebrek aan financiële steun. Zonder private sponsoring was het Brecel nooit gelukt om zijn carrière te vervolgen en wereldkampioen te worden. De oorzaak voor het gebrek aan ondersteuning is het feit dat snooker wordt gezien als een sportieve vrijetijdsbesteding en niet als een sport. Hierdoor krijgt snooker geen middelen vanuit het topsportbeleid om talenten te ontwikkelen.

Kunt u het onderscheid nog even toelichten tussen 'sport' en 'sportieve vrijetijdsbesteding'? Welke impact heeft die indeling op de hoogte van de subsidies?

Waarom wordt er geen steun voorzien voor toptalenten in activiteiten die als sportieve vrijetijdsbesteding worden aanzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben een decretaal kader dat de erkenning en subsidiëring van sportorganisaties, zoals sportfederaties, vastlegt. Dat is een goede zaak, want de steun hangt daardoor niet af van het moment, persoonlijke voorkeuren of actuele successen of mislukkingen. Er is een duidelijk kader.

De Vlaamse overheid hanteert een sporttakkenlijst met een opsomming van sporten die voor subsidiëring als sportfederatie in aanmerking komen. Zonder al te technisch te willen worden, is het wel belangrijk te vermelden dat de volgende elementen aanwezig moeten zijn om als sportfederatie gesubsidieerd te kunnen worden en dus op de sporttakkenlijst te komen: het moet gaan om sportactiviteiten die een sedentair karakter tegengaan – zitten dus – en het moet om een door een sportfederatie gereguleerde activiteit met cardiovasculair trainingseffect gaan. Snooker is een van de vormen van vrijetijdsbesteding die niet voldoende matcht met de voorwaarde inzake cardiovasculair trainingseffect.

Voor dergelijke vormen van vrijetijdsbesteding is er een aparte categorie voorzien, sportieve vrijetijdsbesteding, met een andere vorm van ondersteuning. Snooker behoort dus wel tot deze categorie van sportieve vrijetijdsbesteding. Dat is “een vrijetijdsbesteding waarbij de deelnemers op gereguleerde wijze en in gestructureerd verband hun vaardigheden meten, en waarbij coördinatie, concentratie, behendigheid, tactiek en ontspanning primeren in combinatie met een minimale fysieke activiteit. De sporttakken van de sporttakkenlijst kunnen daar niet toe behoren.”

Er zijn vier clusters vastgelegd voor sportieve vrijetijdsbesteding. De clusters worden voor specifieke opdrachten financieel ondersteund. Snooker valt onder de Organisaties voor Sportieve Vrijetijdsbesteding (OSV's), specifiek onder de cluster 'Internationale volkssporten'. Onder de cluster 'Internationale volkssporten' worden de activiteiten met hoofdzakelijk een sociale dimensie ingedeeld die een uitgesproken internationaal karakter hebben en waarbij de klemtoon ligt op het aspect van concentratie. Voor de cluster 'Internationale volkssporten' is voor 2023 een subsidie voorzien van zo'n 150.000 euro.

Specifiek voor topsportondersteuning is hier in deze commissie al meermaals aangehaald dat er keuzes moeten worden gemaakt. Het Vlaams topsportbeleid is bijna volledig gericht op sporttakken, met een zeer duidelijke focus op de olympische sporttakken. Niet-olympische disciplines kunnen ook ondersteuning ontvangen, onder bepaalde voorwaarden. Aangezien snooker niet op de sporttakkenlijst staat, kan hier vanuit het topsportbeleid geen ondersteuning voor voorzien worden. Ik geef u mee dat we op dat vlak geen uitzondering zijn: in Nederland is dat ook zo, en zelfs in de bakermat van snooker, het Verenigd Koninkrijk, is dat zo geregeld.

U weet bovendien dat ik geen voorstander ben van een poedersuikerbeleid, waarbij we proberen om iedereen een beetje gelukkig te maken met een dun laagje steun die je als poedersuiker zo weg blaast. Ik ben er wel voor om echte keuzes te maken in het kader van het topsportbeleid. Dat is niet altijd eenvoudig, maar het rendeert wel, als je ziet welke evolutie we hebben doorgemaakt. Richting Parijs 2024 zijn we heel ambitieus en hebben we een grote medaillehonger. Ik herinner me nog de tijd dat we content waren met één bronzen medaille in het kleiduifschieten voor Frans Peeters. We staan verder, mag ik zeggen.

We hebben allemaal genoten van de prestaties van Luca Brecel. Ik wil hem heel graag feliciteren met zijn fantastische prestatie. Ik moet echter erkennen dat snooker niet past binnen de decretaal vastgelegde doelstellingen of binnen de filosofie van het topsportbeleid. Het zou misschien gemakkelijk zijn om een graantje mee te pikken van het succes en er wat tegenaan te schurken, maar dat gaan we niet doen. Ik heb liever een doortastend topsportbeleid waarmee we keuzes maken die we graag verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, we hebben allemaal genoten van Brecel. Iedereen kreeg een beetje zin om te leren snookeren; zien sporten, doet sporten. In dat opzicht alleen al was het belangrijk.

Ik ging u vragen of u overweegt om in de toekomst toch een aanpassing te doen in die richting, maar ik heb begrepen dat dat niet op de planning staat.

Ik heb een andere vraag. Dit zou enigszins bij cultuur kunnen aanschurken. Is er een afstemming qua ondersteuning tussen Cultuur en Sport voor sportieve vrijetijdsbesteding? Dat lijkt misschien een rare vraag, maar kijk naar de volksspelen die daar vandaag al onder vallen, zoals krulbollen en dergelijke. Zit er in snooker ook iets van cultuur volgens u?

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Collega Lambrecht, in zijn beginjaren heeft Brecel effectief steun gevraagd. Collega Deckmyn herinnert zich dat misschien, want dat werd zelfs ondersteund met vragen om uitleg en actuele vragen aan de toenmalige minister om dat kracht bij te zetten.

Kris Van Dijck (N-VA): Dat was een keikop. *(Gelach)*

Philippe Muyters (N-VA): Ja, die heeft net zoals de minister nu geantwoord zich te houden aan de decretale bepalingen. Ik steun dat dus volledig. We moeten kiezen tussen een gefocust of, zoals hij het noemt, een poedersuikerbeleid. Die focus heeft toch echt al tot successen geleid.

Ik wil van de gelegenheid echter ook gebruikmaken om te zeggen dat het me enorm plezier doet dat Luca Brecel, hoewel hij geen financiële steun als topsporter heeft gekregen, toch de top heeft bereikt. Dat is een knappe prestatie. Bij dezen kan ik die ook publiek maken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik weet niet of er voor volksportorganisaties extra middelen worden voorzien vanuit Cultuur, maar ik vermoed dat dat voor snooker niet het geval zal zijn; ik ben er eigenlijk best zeker van.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebruik van snus in het voetbal – 2620 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: In dit geval is 'snus' geen dialect voor 'snor', maar wel degelijk een verboden middel.

De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik moet vaststellen dat snus de laatste jaren aan een stille opmars bezig is, voornamelijk in de voetbalwereld, zegt men mij.

Snus ziet eruit als een theezakje, maar het is gevuld met fijngemalen tabakpoeder en het wordt tussen de bovenlip en het tandvlees geklemd. Via de bloedvaatjes komt er dan zo nicotine in het lichaam. Het zou een rustgevend effect hebben, waardoor stress afneemt, maar zou tegelijkertijd ook zorgen voor extra adrenaline

en een verhoogde ademhaling. Het kan ook onopvallend gebruikt worden, dit in tegenstelling tot vapes of sigaretten.

Snus kent echter ook heel wat gezondheidsrisico's: het leidt tot hartkloppingen, de bloeddruk stijgt, het beschadigt de mond en het zou de kans verhogen op mond- en keelkanker. Bovendien zou het bijzonder verslavend zijn. Ik weet niet of jullie dat weten, maar er zou drie keer meer nicotine in snus zitten dan in een sigaret.

Bij ons zouden de tabak- en nicotinezakjes vooral bij de eersteklassers in het voetbal te vinden zijn. Getuigenissen spreken van vijf tot zeven spelers die het gebruiken in sommige ploegen. Sommige clubs zouden ondertussen infosessies organiseren over de gevaren ervan.

Ik heb gehoord dat er stemmen opgaan om snus volledig te weren uit de sport en dat het mogelijk op de verboden lijst van het Wereldantidopingagentschap (WADA) zou komen, maar daar zou nog onderzoek lopende zijn. Ondertussen stellen ook toxicologen bij ons dat snus onder de noemer van doping zou kunnen vallen.

Wat is uw visie op het gebruik van snus in het voetbal?

Hebt u reeds contact gehad met WADA over het gebruik van dit product? Is er zicht op wanneer WADA dit product op de lijst van verboden middelen zal zetten?

Hebt u reeds meldingen gekregen dat snus ook in het amateurvoetbal, of misschien zelfs in het jeugdvoetbal, gebruikt wordt? Ik hoop althans van niet. Wordt hierover overleg voorbereid met Voetbal Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De invoer en fysieke verkoop van snus is illegaal in de EU, met uitzondering van Zweden, dat als enige EU-land een derogatie voor snus heeft gekregen en dus van de regel mag afwijken. De gebruiker zelf is op dit moment evenwel nog niet strafbaar. Het wettelijk kader is nog volop aan het evolueren. Minister Vandenbroucke kondigde recent ook een verbod op nicotinezakjes aan, boven op het reeds bestaande verbod op snus. Dat is de strafrechtelijke kant.

Specifiek voor sport staat snus, met de actieve stof nicotine, nog niet op de WADA-dopinglijst. Vooraleer een stof of product op de lijst geplaatst wordt, gaat daar een zeer uitgebreide analyse en discussie onder experts en zo nodig een wetenschappelijke studie aan vooraf. Alle stoffen worden afgewogen op de drie geldende criteria. Eén, heeft de stof een prestatiebevorderend aspect? Twee, is er een actueel of potentieel gezondheidsrisico voor de sporter? Drie, is het gebruik in strijd met de 'spirit of sport'? Elke stof die op de lijst geplaatst wordt, dient aan minstens twee van de drie criteria te beantwoorden.

Vanuit WADA werd deze week nogmaals bevestigd dat nicotine, en dus snus, niet aan de criteria voldoet om op de dopinglijst te worden geplaatst. De studies die er zijn over de mogelijke prestatiebevorderende aspecten van snus of in het algemeen nicotine in de sport, ook de studies die WADA mee ondersteund heeft, zijn op dat vlak niet eenduidig en spreken elkaar op sommige punten zelfs tegen.

Nicotine staat wel al jaren op de 'monitoring list', wat wil zeggen dat de stof in de gaten wordt gehouden en dat jaarlijks geëvalueerd wordt of het product al dan niet op de dopinglijst moet worden geplaatst. WADA bevestigde wel zich ervan bewust te zijn dat snus in bepaalde sporten wordt gebruikt en dat het actief de evoluties en nieuwe data blijft evalueren.

Voetbal Vlaanderen gaf mee dat het geen kennis heeft van een echte problematiek, los van de krantenartikels, maar is wel bereid om dit in de komende competitieeluwe

periode mee te nemen in hun campagne voor de promotie van een faire en gezonde sport. Hierbij kan ook de verantwoordelijkheid van de clubs worden meegenomen, om ook in hun interne reglementen regels rond snusgebruik op te nemen, net zoals dit rond roken gebeurt. Nu, ook al is het voorlopig niet opgenomen op de dopinglijst, toch neemt de Nationale Antidopingorganisatie Vlaanderen (NADO Vlaanderen) haar verantwoordelijkheid op door snus in haar opleidingen en in haar algemene boodschap op te nemen.

Het gaat dus niet om een illegaal of verboden product binnen de sport, maar ik sluit mij zeker aan bij de ontradingsinspanningen. Verslaving van sporters aan eender welk product dat schadelijk is voor de gezondheid, valt niet te rijmen met een gezonde levensstijl, al zeker niet als het gebruik ervan zich rond het sportgebeuren zou afspelen. Het hoort in elk geval niet bij een gezonde sportbeoefening.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Uw antwoord is voor mij heel duidelijk, minister. Ik juich toe dat het zou worden opgenomen in de campagne rond fair en gezond sporten en in de interne reglementen van voetbalclubs. Ik ben ook heel blij te horen dat NADO Vlaanderen dit in haar opleidingen zal opnemen.

Ik heb geen bijkomende vragen. Ik ben heel tevreden met dit antwoord.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): De eerste keer dat ik over snus las, was enkele weken geleden in de pers. De eerste keer dat ik hoorde dat 'snus' ook dialect is voor 'snor', was deze ochtend, toen collega Almaci dat zei.

Ter verduidelijking, u geeft aan, minister, dat dit illegaal is in de EU, behalve in Zweden, maar dat het tegelijkertijd niet op de dopinglijst staat. Dat lijkt me wat contradictorisch: als iets verboden is, dan zou het logisch zijn dat het ook niet gebruikt mag worden of toegelaten is in de sport. Daar zit volgens mij een discrepantie. Kunt u dat wat meer toelichten?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Mijn vraag was wat gelijkaardig. Snus is verslavend en gevaarlijk voor de gezondheid, maar het is ook verboden in Europa. Dan is het toch vreemd dat het nog niet op die lijst staat? Ik begrijp de discussie wel: het gaat over stimulerende effecten. Maar ik heb dus dezelfde vraag als collega Annouri inzake die discrepantie.

We hebben het hier nu vooral over voetbal, maar, minister, hebt u er weet van of snus ook zijn ingang heeft gevonden in andere sportmiddens?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, mijn tussenkomst ligt helemaal in lijn met de vorige. Het is inderdaad onbegrijpelijk dat dit nog niet verboden is en dus gebruikt kan worden in de sport. Kunt u vanuit uw kabinet geen richtlijn meegeven aan de clubs waarin u sterk aanbeveelt dat gezond en ethisch sporten niet samen gaat met snus?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid, op strafrechtelijk vlak zijn de invoer en verkoop van snus illegaal, maar het gebruik ervan niet. Er is dus niet echt een incongruentie op dat vlak.

Als het dan specifiek gaat over het dopingaspect, dan zijn er drie criteria ter zake, waarvan er twee vervuld moeten zijn. Producten en de wetenschap errond worden op regelmatige basis aan die criteria getoetst. Zoals gezegd, spreken de studies rond nicotine elkaar flagrant tegen. Er zijn zelfs studies die aantonen dat nicotine geen stimulerend, maar net een tegenovergesteld effect heeft. Er is dus geen wetenschappelijke eenduidigheid.

Via NADO Vlaanderen nemen we het wel mee in de sensibiliserende en educatieve taak.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik denk dat het duidelijk is, uit de vragen en de publicaties die er zijn geweest, dat snus iets is om verder op te volgen. Ik denk dat we dat zeker zullen doen.

Die dopinglijst van WADA, daar hebben we vanuit Vlaanderen geen grip op. Die wordt ook wel heel degelijk opgesteld, zo heb ik altijd ervaren, dus ik zou mijn pijlen daar niet op richten.

Nu, ik ben heel blij met de initiatieven die u niettegenstaande die tegenstrijdige berichten wilt nemen, minister. Het is sowieso ongezond en volgens mij ook tegen de spirit van de sport.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het onderzoeksrapport 'Drop-out van sporttrainers bestudeerd vanuit het perspectief van de sportfederatie' – 2844 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, in april laatstleden hebben we kennis kunnen nemen van het rapport van de sportfederaties over de uitval van trainers. Dit werd bestudeerd vanuit het perspectief van de sportfederaties. Op zich vind ik dat zeer positief omdat men ook werkt met aanbevelingen en good practices. Het rapport beoogt antwoorden te bieden op vragen met betrekking tot het bewustzijn binnen de sportfederatie over de uitval van sporttrainers, de instrumenten die een sportfederatie tot haar beschikking heeft, de redenen voor uitval en wat dies meer zij.

Veel van deze aspecten zijn reeds behandeld in de commissie Sport. Het fenomeen van een tekort aan trainers is eigenlijk het gevolg van een positieve evolutie. Als meer mensen sporten hebben we niet alleen het probleem dat onze infrastructuur onder druk staat, maar we hebben ook steeds meer trainers nodig. Dat is op zich een goede evolutie. Het rapport benadrukt ook dat het aantal actieve trainers in Vlaanderen jaarlijks stijgt. Zoals u eerder hebt aangegeven, brengt dit succes twee uitdagingen met zich mee: infrastructuur en coaching of trainers. Het is naar aanleiding van dit tweede aspect dat ik u enkele vragen wil stellen.

In het rapport wordt vermeld dat alle sportfederaties unaniem van mening zijn dat alle factoren die kunnen bijdragen tot het verminderen van het tekort aan trainers, grondig moeten worden onderzocht en een plaats moeten krijgen op de beleidsagenda. Momenteel richt het beleid zich voornamelijk op het verhogen van de instroom van trainers, onder andere via de VTS-opleidingen (Vlaamse Trainers-school). Het verminderen van de uitstroom blijft grotendeels onontgonnen terrein.

Dit rapport biedt eigenlijk al gedeeltelijk een antwoord op de vraag van de sportfederaties met betrekking tot de redenen voor de uitval van trainers, zoals de tijdsintensiviteit, de lage vergoeding, het gebrek aan ondersteuning en begeleiding, de familiale situatie, het stopzetten van het fiscaal voordelige studentenstatuut en de administratieve rompslomp.

Uit het onderzoek blijkt dat de overgrote meerderheid van de sportfederaties nog geen actief retentiebeleid voert met betrekking tot de uitval. Er is omzeggens geen beleid rond het behouden van de trainers. Het tegengaan van uitval is nog niet structureel verankerd in het beleidsplan van onze sportfederaties. Het is nog geen agendapunt op beleidsvergaderingen en er zijn nog geen structurele werkgroepen opgericht om uitval te voorkomen.

Welke conclusies trekt u als minister van Sport uit dit rapport? Waar kunt u mee aan de slag gaan?

In de commissie van 29 maart 2023 hebt u gezegd dat er een intensief sectoroverleg is gestart, waarbij een lerend netwerk is opgericht met ongeveer honderd sportprofessionals. Kan dit overleg een antwoord bieden op de hierboven genoemde oproep tot structureel overleg?

Daarnaast hebt u in dezelfde commissie aangegeven dat er een specifieke projectoproep is gelanceerd met als doel het ontwikkelen van creatieve concepten en projecten met betrekking tot het aantrekken en binden van trainers. Zowel sportfederaties, clubs als lokale besturen konden hierop intekenen. Wat is de stand van zaken van deze projectoproep?

Hoe kijkt u aan tegen het ontbreken van een retentiebeleid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Ik kan niet méér benadrukken dan dat de rol van trainers cruciaal is. Ons besef op dat vlak is de afgelopen jaren gegroeid. Ook het onderzoeksrapport duidt opnieuw op de noodzaak om sterk te blijven inzetten op het activeren van trainers en het voorkomen van uitval. Het is daarom dat we tijdens deze regeerperiode een aantal initiatieven hebben genomen om de dropout van sporttrainers in de georganiseerde sportstructuren in Vlaanderen tegen te gaan, maar ook om nieuwe, gemotiveerde trainers aan te trekken. Die initiatieven komen op kruissnelheid en we zien dat ze vruchten afwerpen. Welke initiatieven hebben we genomen?

Met Sport Vlaanderen hebben we afgelopen december een sectoroverleg georganiseerd met als thema 'Meer trainers naar de sport'. We hebben honderd sportprofessionals uit Vlaanderen samengebracht rond twee cruciale vragen. Hoe kunnen we actieve trainers behouden? Hoe kunnen we nieuwe trainers aantrekken? Dat ging vaak over zeer concrete acties, zoals het aanstellen van een trainerscoördinator, acties die inzetten op het vormen van een community tussen de trainers, inzetten op inspraak van elke trainer, het voorzien van groeitrajecten voor trainers, enzovoort.

We hebben aan dat overleg een heel concrete projectoproep gekoppeld voor een bedrag van ongeveer een half miljoen euro om projecten te ondersteunen die erop gericht zijn om de actieve trainers te behouden of om nieuwe aan te trekken. We hebben die middelen gebruikt om negen grote en twaalf kleinere projecten te financieren. Die zijn ondertussen opgestart. Die financiële injectie komt boven op de extra permanente ondersteuning die via de nieuwe focus 'professionalisering sportkaderopleidingen' voorzien werd in het vernieuwde decreet Georganiseerde Sportsector. Binnen deze beleidsfocus kunnen sportfederaties jaarlijks bijna 2 miljoen euro extra middelen verkrijgen voor acties die gericht zijn op de optimalisatie van de kwaliteit van hun trainersbeleid en -opleidingen, de instroom in de opleidingen, de doorstroom

in de opleidingen of de valorisatie van de trainers op het terrein, inclusief het retentiebeleid dat gericht is op het behoud van die trainers.

Voor de eerste periode werd een ondersteuning toegekend aan 24 sportfederaties. Die moeten daarmee inzetten op de vernoemde doelstellingen. Daarnaast gaf ik vorig jaar een financiële impuls van 1 miljoen euro voor een digispurt bij de sportfederaties, waarmee zij versneld de VTS-opleidingen en ook de eigen sportspecifieke kaderopleidingen en bijscholingen rond digitaliseren, konden digitaliseren. We hebben immers lering getrokken uit corona, waarbij we node onze cursussen digitaal moesten organiseren. Wel, we hebben vastgesteld dat, wanneer we dat structureel blijven doen, al dan niet ten dele, dat een grote aantrekkingskracht uitoefent op kandidaat-trainers. We zien dat het aantal inschrijvingen blijft toenemen. Het is misschien contra-intuïtief omdat men zou denken dat vrijwilligers afhaken, maar er is een toename van het aantal inschrijvingen voor die opleidingen via de VTS. We stellen immers vast dat sinds corona heel wat trainers zich minder willen verplaatsen, waar mogelijk zoeken ze naar digitale opleidingsmogelijkheden. Men blijft inzetten op de modernisering en flexibilisering van de opleidingsstructuur op basis van wetenschappelijke inzichten en benchmarks. Men leert uit actuele praktijken in andere landen. De nieuwe opleidingsstructuur biedt heel wat extra laagdrempelige instapmogelijkheden. Dat gaat over, naast de bestaande en ook laagdrempeliger gemaakte basisopleidingen, initiator, multi move- en sportsnackbegeleider. Die hebben toch wat nieuwe trainers naar een opleiding kunnen toeleiden.

We stellen vast dat opgeleide trainers, gebrevetteerd door gediplomeerde trainers, langer blijven. Mogelijk speelt de overweging dat de inspanning moet lonen. Beter kennen is ook liever doen. Dat zie ik ook in het onderwijs. Als je een materie beter onder de knie hebt, dan doe je dat ook liever. Dat is ook zo bij het lezen.

Het onderzoek waar u naar verwijst, bevat een oplijsting van heel wat nuttige acties die sportfederaties momenteel inzetten om drop-out tegen te gaan. Wat vooral blijkt te werken, is een aanpak op maat van elke trainer. Streven naar een win-win als het gaat over tijdsbesteding en verloning en een evenwicht tussen job, gezin en het trainerschap is de doelstelling.

Wat betreft een correcte vergoeding heeft mijn voorganger een goed wetsontwerp voorgelegd aan het federale niveau, wat tot het verenigingswerk heeft geleid. Dat was een sterk instrument voor sportclubs om een beloningsbeleid uit te bouwen naar hun trainers toe. Helaas was men op het federaal niveau er zo enthousiast over, dat men de actieradius ervan sterk heeft verruimd met als gevolg dat men afweek van de oorspronkelijke idee waardoor diverse sociale partners zich ertegen verzetten. Dat heeft aanleiding gegeven tot diverse procedures. Finaal is de sportsector daar het slachtoffer van geworden. Wij benadrukken wél het belang van correcte vergoedingen voor trainers en daarom hebben we een oproep gelanceerd voor een nieuw Onderzoeksplatform Sport. Daarin is ook het thema organisatorische capaciteit van sportorganisaties, tewerkstellingsvormen en vergoedingen in de sportsector opgenomen als een van de drie onderzoekslijnen. Dat zal hopelijk tot nieuwe inzichten en oplossingen leiden, die sportclubs kunnen versterken in hun beleid.

Wat de vierde vraag betreft, lijkt uit dit onderzoek inderdaad dat de overgrote meerderheid van de bevraagde sportfederaties geen actief retentiebeleid voeren. Er zijn wel wat uitzonderingen. Ik verwijs naar Tennis en Padel Vlaanderen die als sportfederatie actief inzet op het tegengaan van de drop-out van sporttrainers en erin is geslaagd een trainerscommunity te creëren en het imago en de waardering van de trainer positief te stimuleren.

Ook binnen de grote projectoproep 'Meer trainers naar de sport' waren er heel wat sportfederaties die bewust inzetten op de uitbouw van een retentiebeleid om trainers zo lang mogelijk actief te houden binnen de club- en federatiewerking. Een

van de voorbeelden hierin is de Vlaamse Zwemfederatie die, in navolging van Tennis en Padel Vlaanderen, inzet op het imago van de zwemtrainer en het versterken van hun sportclubs op vlak van verbinding en trainersbeleid. Dat zijn goede voorbeelden die we exporteren en communiceren naar andere federaties en clubs.

Vanuit dat oogpunt wordt een nieuwe publicatie voorbereid waarin de inspirerende ideeën en voorbeelden uit het recente sectoroverleg en de projectoproep 'Meer trainers naar de sport' zullen worden toegelicht. We proberen de goede praktijken te exporteren. Het was een eenmalige subsidieoproep, maar we proberen er een structureel karakter aan te geven door ze als goede praktijken aan andere federaties en clubs aan te bieden. De publicatie wordt nog deze zomer ter beschikking gesteld en gedeeld met alle partnerorganisaties.

Meer dan ooit is er het besef dat het niet alleen belangrijk is trainers goed op te leiden, maar hen ook te motiveren, te waarderen en te ontzorgen, zodat ze actief blijven in onze sportclubs. Ik kan niet genoeg benadrukken dat zij essentieel zijn, zowel voor de basiswerking, de recreatieve werking, als in het kader van topsport.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Dank u wel, minister, voor dit antwoord. Het stemt positief dat de federaties zelf het initiatief hebben genomen om kritisch naar dit gegeven te kijken. De ondersteuning die wordt gegeven is inderdaad zeer lovenswaardig, want alles staat of valt natuurlijk met de trainers.

Als ik nog eens naar de redenen van uitstap kijk die ik daarstraks al aanhaalde, speelt de druk mee. Wanneer jonge mensen starten met iets, is het volgen van een opleiding op zich een stimulans om ermee door te gaan. Maar ik kan me heel goed inbeelden dat je in onze samenleving soms keuzes moet maken wat je tijdsbesteding betreft. Ik wil opnieuw onderlijnen dat het tweede aspect van uitstroom die lage verloning is. Ik wil eenieder oproepen om binnen de initiatieven naar waardering die in het verleden zijn genomen, sociale afspraken te maken.

We moeten, vooral op federaal niveau, opnieuw het initiatief nemen om ervoor te zorgen dat onze trainers op een fatsoenlijke manier worden gewaardeerd. Zij zijn belangrijk en ze zijn de basis van onze werking. Ik ben ervan overtuigd dat een financiële vergoeding die deftig is geregeld, een bijkomende stimulans kan zijn. Het mag niet de hoofdreden zijn, maar het kan een stimulans zijn om trainer te blijven omdat men financieel een voordeel doet. Laat ons een kat een kat noemen. Dat zou, om trainer te blijven, een heel belangrijk element kunnen zijn. Laat ons allemaal – ik richt me ook tot de andere partijen – dit gegeven opnieuw onder de aandacht brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.